

г) Шпански устави

Шпанија је после обарања Републике и њеног напредног Устава од 1931. кренула путем диктатуре која је трајала све до 1975. и одласка Франка са животне и политичке позорнице Шпаније, Франкову владавину је карактерисало одсуство уставности (непостојање кодификованог устава) тако да се земља налазила под режимом закона који су имали уставни карактер и регулисали најважнија уставна питања. Такво неуставно стање је трајало све до 1966. када је на референдуму (14. децембра) усвојен Органски закон Шпанске државе који је фактички, са још неколико закона, представљао Устав Шпаније све до пада Франковог режима. Шпанија је по овом Закону квалификована као аутократска монархија с наглашеним фашистичким елементом који се огледао у доминантној позицији Каудиља (Франка) који је био и шеф државе и фаланге као једине признате партије у земљи. На челу државе је њен шеф, Франко чија је личност неповредива и коме сви Шпанци дугују поштовање и послушност. Као и сви други шефови држава, и у Шпанији шеф државе представља земљу, оличава њен суверенитет, врши врховну политичку и управну власт, предводи Movimiento Nacional (национални покрет) али и сазива Кортес (скупштину), именује председника владе (Министарски савет) и друге функционере, сазива владу, стара се о поштовању закона, врховни је командант војске, даје помиловања и врши друге послове који му у овом својству припадају. Каудиљо (Франко) ником не одговара политички, што потврђује његов положај вође који одлучује о судбини нације и практично само одговара Богу и пред историјом свог народа. Шеф државе именује председника владе и управља владом (Министарским саветом) коју чине председник, потпредседници и ресорни министри. који управљају појединим гранама државне управе. Законодавну власт врши Кортес, али је и шеф државе законодавни чинилац јер има право вета на законе као и право да подноси на референдум предлоге прелазних закона ако оцени да је то потребно. После Франкове смрти започиње процес демократизације Шпаније, њених уставних реформи и приближавања земљама грађанске демократије. Из тих дубоких унутрашњих промена у земљи је произашао нови Устав Шпаније од децембра 1978. и то је био модеран устав који је успоставио уставну и парламентарну монархију и трасирао пут ка демократском уређењу које је прожето идејама солидарности. У овом уставу је улога монарха ограничена и дефинисана у складу са формулом да „краљ влада, али не управља“. Монархова функција је веома битна и осетљива у смислу арбитра у парламентарном систему,